

1. ☒ Ζωγράφου: i. Χρυσίππου 1 ☎ 210 74 88 030
ii. Ξηρογιάννη 10 ☎ 210 74 88 180
2. ☒ Χολαργός: Φανερωμένης 13 ☎ 210 65 36 551
3. ☒ Αγ. Παρασκευή: Ευεργέτου Γιαβάση 9 ☎ 210 60 0031

**Κριτήριο Αξιολόγησης
στη Χημεία Ομάδας Προσανατολισμού Γ' Λυκείου
ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΑΛΑΙΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ**

Ημερομηνία: 16 Δεκεμβρίου 2023

ΘΕΜΑ Α

Στις ερωτήσεις **A1** έως και **A4** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της ερώτησης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή επιλογή.

- A1.** Αν σε αραιό υδατικό διάλυμα NH_3 προστεθεί μικρή ποσότητα NH_4Cl , χωρίς μεταβολή όγκου και θερμοκρασίας, τότε:
- α.** μειώνεται ο βαθμός ιοντισμού α της NH_3 .
  - β.** μειώνεται η σταθερά ιοντισμού K_b της NH_3 .
  - γ.** αυξάνεται το pH του διαλύματος.
  - δ.** αυξάνεται η σταθερά ιοντισμού K_b της NH_3 .

Μονάδες 5

- A2.** Η ταχύτητα της απλής αντίδρασης $\text{A(s)} + \text{B(aq)} \longrightarrow \text{Γ(aq)} + \text{Δ(g)}$ δεν επηρεάζεται από:
- α.** την επιφάνεια επαφής του A.
  - β.** την πίεση.
  - γ.** τη συγκέντρωση του B.
  - δ.** τη θερμοκρασία.

Μονάδες 5

- A3.** Σε ποια από τις παρακάτω αντιδράσεις το H_2 δρα ως οξειδωτικό σώμα;
- α.** $\text{CH}_2=\text{CH}_2 + \text{H}_2 \longrightarrow \text{CH}_3\text{CH}_3$
  - β.** $2 \text{H}_2 + \text{C} \longrightarrow \text{CH}_4$
  - γ.** $\text{H}_2 + \text{Cl}_2 \longrightarrow 2 \text{HCl}$
  - δ.** $\text{Ca} + \text{H}_2 \longrightarrow \text{CaH}_2$

Μονάδες 5

- A4.** Όταν ένα υδατικό ηλεκτρολυτικό διάλυμα αραιώνεται με την προσθήκη νερού σε σταθερή θερμοκρασία, το pH του διαλύματος:
- α.** αυξάνεται.
  - β.** ελαττώνεται.
  - γ.** παραμένει σταθερό.
  - δ.** αυξάνεται, ελαττώνεται ή παραμένει σταθερό, ανάλογα με τη φύση του ηλεκτρολύτη.

Μονάδες 5

- A5.** Να χαρακτηρίσετε ως **ΣΩΣΤΗ** ή **ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ** καθεμιά από τις προτάσεις:
- α.** Η συζυγής βάση του ιόντος OH^- είναι το ιόν O^{2-} .

- β.** Όσο μεγαλύτερη είναι η ενέργεια ενεργοποίησης μιας αντίδρασης, τόσο μεγαλύτερη είναι και η ταχύτητα της αντίδρασης.
- γ.** Ο ορισμός «οξειδωση είναι η αύξηση του αριθμού οξείδωσης ενός ατόμου ή ιόντος» είναι γενικότερος από τον ορισμό «οξειδωση είναι η αποβολή ηλεκτρονίων».
- δ.** Δύο μοριακά υδατικά διαλύματα που περιέχουν το πρώτο γλυκόζη και το δεύτερο φρουκτόζη (ισομερές της γλυκόζης) είναι ισοτονικά στην ίδια θερμοκρασία, εφόσον έχουν την ίδια % w/v περιεκτικότητα.
- ε.** Σε μια χημική αντίδραση μηδενικής τάξης, η ταχύτητα της αντίδρασης μειώνεται με την πάροδο του χρόνου.

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Β

- B1.** Στο αλκένιο A1 με μοριακό τύπο C_5H_{10} προσθέτουμε νερό και προκύπτει μίγμα δύο οργανικών προϊόντων A2 και A3, το οποίο περιέχει τα συστατικά του σε περίπου ίσες ποσότητες.
Στο αλκένιο B1 με μοριακό τύπο C_4H_8 και ευθεία ανθρακική αλυσίδα χωρίς διακλάδωση, προσθέτουμε HCl και προκύπτει μίγμα δύο οργανικών προϊόντων B2 και B3, στο οποίο η μάζα του B2 είναι πολύ μεγαλύτερη αυτής του B3.

Να γράψετε τους συντακτικούς τύπους των A1, A2, A3, B1, B2 και B3.

Μονάδες 6

- B2.** Σε υδατικό διάλυμα Δ θερμοκρασίας θ, οι τιμές pH και pOH είναι $pH=7$ και $pOH=6,5$.

- α)** Το διάλυμα Δ είναι:
- i.** όξινο.
  - ii.** αλκαλικό.
  - iii.** ουδέτερο.
  - iv.** δεν προκύπτει συμπέρασμα με αυτά τα δεδομένα.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. (μονάδα 1)

Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας. (μονάδες 2)

- β)** Για τη θερμοκρασία θ ισχύει:
- i.** $\theta > 25^\circ C$
  - ii.** $\theta = 25^\circ C$
  - iii.** $\theta < 25^\circ C$
  - iv.** δεν προκύπτει συμπέρασμα με αυτά τα δεδομένα

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. (μονάδα 1)

Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας. (μονάδες 2)

Μονάδες 6

- B3.** Τα υδατικά διαλύματα Δ1 και Δ2 περιέχουν αντίστοιχα $NaCl$ 0,1 M και CH_3COONH_4 0,1 M. Τα δύο διαλύματα σε θερμοκρασία $25^\circ C$ έχουν την ίδια τιμή pH.

- α)** Η τιμή της σταθεράς ιοντισμού K_b της αμμωνίας (NH_3), σε θερμοκρασία $25^\circ C$, μπορεί να είναι:

- (i)** 10^{-4}
- (ii)** 10^{-5}
- (iii)** 10^{-6}

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. (μονάδα 1)

Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 3)

Για τη θερμοκρασία των $25^\circ C$, δίνονται: $K_a CH_3COOH=10^{-5}$, $K_w=10^{-14}$

β) Η ωσμωτική πίεση του διαλύματος Δ1 σε θερμοκρασία 27°C είναι:

- (i) 1,23 atm   (ii) 2,46 atm   (iii) 4,92 atm

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. (μονάδα 1)

Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 2)

Δίνεται η σταθερά $R=0,082 \text{ L}\cdot\text{atm}\cdot\text{mol}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$.

Μονάδες 7

B4. α) Να αντιστοιχίσετε σε καθένα απ' τα οξέα της στήλης (I) τη σωστή τιμή pK_a της στήλης (II) -τα δεδομένα αναφέρονται σε $\theta=25^\circ\text{C}$:

Στήλη (I)	Στήλη (II)
HBr	$pK_a = -9$
HCl	$pK_a = -8$
HI	$pK_a = -6$

Να αιτιολογήσετε την αντιστοίχιση που κάνατε. (μονάδες 3)

β) Να αντιστοιχίσετε καθένα απ' τα υδατικά διαλύματα της στήλης (I), που έχουν όλα την ίδια συγκέντρωση, με τη σωστή τιμή pH της στήλης (II):

Στήλη (I)	Στήλη (II)
(Y1) HBrO c M ($\theta=25^\circ\text{C}$)	pH = 6
(Y2) HClO c M ($\theta=25^\circ\text{C}$)	pH = 4,26
(Y3) HIO c M ($\theta=25^\circ\text{C}$)	pH = 4,65

Να αιτιολογήσετε την αντιστοίχιση που κάνατε. (μονάδες 3)

ΟΜΑΔΑ 17

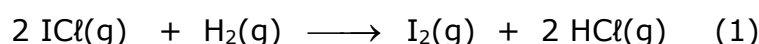
Δίνεται το απόσπασμα του περιοδικού πίνακα:

3 ^η περίοδος	Cl
4 ^η περίοδος	Br
5 ^η περίοδος	I

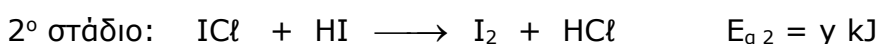
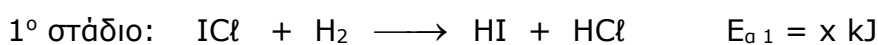
Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Σε κατάλληλες συνθήκες πίεσης και θερμοκρασίας πραγματοποιείται η αντίδραση (1) μεταξύ υδρογόνου και χλωριούχου ιωδίου (ICl):

Διαπιστώθηκε πειραματικά ότι ο μηχανισμός της αντίδρασης (1) είναι:

ενώ για τις τιμές των x, y ισχύει $y \ll x$.

- α)** Να γράψετε τον νόμο ταχύτητας για την αντίδραση (1). Να αιτιολογήσετε πλήρως την απάντησή σας. (μονάδες 3)

Σε δοχείο σταθερού όγκου και σταθερής θερμοκρασίας πραγματοποιείται η αντίδραση (1), με αρχικές συγκεντρώσεις ($t=0$): $[ICl]_{αρχ} = [H_2]_{αρχ}$.

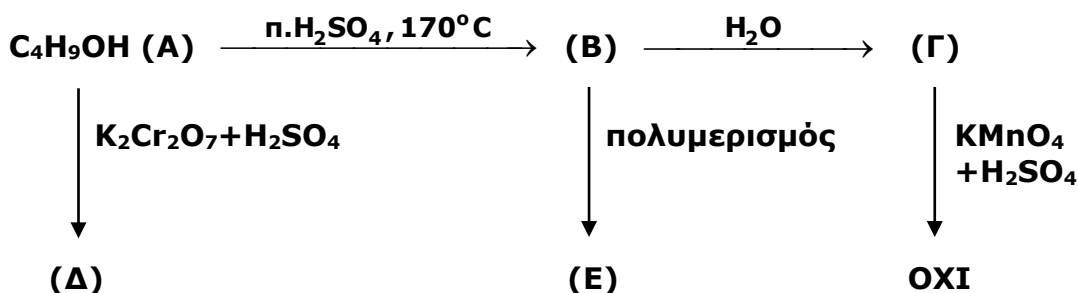
Τη χρονική στιγμή t_1 η συγκέντρωση του ICl στο δοχείο είναι η μισή της αρχικής.

- β)** Να υπολογίσετε την τιμή του πηλίκου $\frac{v_1}{v_0}$, όπου v_1 η ταχύτητα της αντίδρασης τη χρονική στιγμή t_1 και v_0 η ταχύτητα της αντίδρασης τη χρονική στιγμή $t=0$. (μονάδες 5)

- γ)** Να γράψετε τον συντακτικό τύπο του κύριου προϊόντος της αντίδρασης:
 $CH_3CH=CH_2 + ICl \longrightarrow$ (μονάδα 1)

Μονάδες 9

Γ2. Δίνεται το διάγραμμα χημικών μετατροπών:

Ποσότητα 4,4 g της οργανικής ένωσης Δ διαλύεται σε νερό και προκύπτει διάλυμα Υ θερμοκρασίας $25^\circ C$ με $pH=3$.

- α)** Να γράψετε τους συντακτικούς τύπους των οργανικών ενώσεων Α, Β, Γ, Δ και Ε. (μονάδες 5)
 Δίνεται ότι ο πολυμερισμός της Β γίνεται με τον μηχανισμό πολυμερισμού του αιθενίου.

Στο διάλυμα Υ, η ένωση Δ ιοντίζεται σε ποσοστό 1%.

- β)** Να υπολογίσετε τον όγκο του διαλύματος Υ, καθώς και τη σταθερά ιοντισμού της ένωσης Δ. Γίνονται οι γνωστές προσεγγίσεις. (μονάδες 4)

Ένα υδατικό διάλυμα $K_2Cr_2O_7$, οξιτισμένο με την κατάλληλη ποσότητα H_2SO_4 , έχει όγκο 500 mL. Για την πλήρη μετατροπή του χρώματος του διαλύματος αυτού από πορτοκαλί σε πράσινο, απαιτήθηκαν 0,6 mol της ένωσης Α.

- γ)** Να υπολογίσετε τη συγκέντρωση (mol/L) του διαλύματος σε $K_2Cr_2O_7$. (μονάδες 3)

Ποσότητα της ένωσης Β η οποία ζυγίζει 112 kg, διαλύεται σε κατάλληλο οργανικό διαλύτη και πολυμερίζεται πλήρως, παρουσία καταλυτών, προς την ένωση Ε.

Το τελικό διάλυμα έχει όγκο 410 L και σε θερμοκρασία 27°C παρουσιάζει ωσμωτική πίεση 0,06 atm.

- δ)** Να βρείτε τον αριθμό n των μορίων του μονομερούς B που σχηματίζουν ένα μόριο του πολυμερούς E. (μονάδες 4)
Δίνεται η σταθερά $R=0,082 \text{ L}\cdot\text{atm}\cdot\text{mol}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$.

Σχετικές ατομικές μάζες: $H=1$, $C=12$, $O=16$

Μονάδες 16

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Για τα υδατικά διαλύματα Y1, Y2 και Y3 δίνονται οι εξής πληροφορίες:

- Το Y1 περιέχει CH_3NH_2 0,25 M και έχει $\text{pH}=12$.
- Το Y2 περιέχει $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{NH}_2$ 0,1 M και $\text{Ca}(\text{OH})_2$ 0,05 M. Στο διάλυμα αυτό ο βαθμός ιοντισμού της $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{NH}_2$ είναι $\alpha=5\cdot 10^{-3}$.
- Το Y3 περιέχει το άλας $\text{CH}_3\text{NH}_3\text{F}$ 0,1 M.

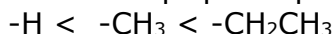
α) Να υπολογίσετε τον βαθμό ιοντισμού της CH_3NH_2 στο διάλυμα Y1. (μονάδες 3)

β) Να υπολογίσετε το pH του διαλύματος Y2. (μονάδες 4)

γ) Να εξηγήσετε, με βάση τα παραπάνω ποσοτικά δεδομένα, ποια από τις βάσεις CH_3NH_2 και $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{NH}_2$ είναι ισχυρότερη. (μονάδες 4)

Να επιβεβαιώσετε το συμπέρασμά σας και με βάση τη μοριακή δομή των δύο βάσεων. (μονάδες 3)

Δίνεται η σειρά αύξησης του +I επαγωγικού φαινομένου:

δ) Το διάλυμα Y3 είναι όξινο, ουδέτερο ή αλκαλικό; Να αιτιολογήσετε πλήρως την απάντησή σας. (μονάδες 4)

Η θερμοκρασία όλων των διαλυμάτων είναι 25°C, για την οποία δίνονται:

- η σταθερά $K_w=10^{-14}$
- η σταθερά ιοντισμού του HF $K_a = 7\cdot 10^{-4}$

Τα δεδομένα του προβλήματος επιτρέπουν τις γνωστές προσεγγίσεις.

Μονάδες 18

Δ2. Ο υδράργυρος (Hg) οξειδώνεται από υδατικό διάλυμα $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7+\text{HCl}$ προς μία χλωριούχο ένωση του τύπου HgCl_x , σύμφωνα με τη μη ισοσταθμισμένη χημική εξίσωση:

Διαθέτουμε υδατικό διάλυμα $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$ 0,1 M, το οποίο περιέχει και την κατάλληλη ποσότητα HCl (διάλυμα Δ)

Αν 18 g μεταλλικού Hg απαιτούν για πλήρη αντίδραση 300 mL του διαλύματος Δ, να υπολογίσετε την τιμή του x .

Δίνεται η σχετική ατομική μάζα: $\text{Hg}=200$

Μονάδες 7